

Juã mupinim me'ẽ ke

Peteĩhar ke

Juã kome'ẽ paper ke mupinim. Jesu kotyhar ta pe a'e mondo. Amõ ta amõ koty Jesu rehe har mu'e. Ame'ẽ ke Juã mukatu tar katu, a'erehe kome'ẽ paper ke mupinim.

Kuja Juã mujekwa. Jesu Tupã ra'yr a'e. Awa aja te'e kome'ẽ ywy keruhũ pe a'e uwyr tĩ. Jesu rehe har amõ ukwa rahã, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar katu ta me'ẽ te'e, aja Juã mupinim. Tupã rehe har ukwa rahã, aja tĩ. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar ta me'ẽ te'e tĩ. Jesu kotyhar aja rahã, imu ta rehe ipy'a katu ta me'ẽ te'e tĩ, aja Juã mujekwa.

“Imu ta” aja pandu rahã, Jesu kotyhar ta ke, aja jakwa.

“Ta'yn ta” aja pandu rahã, Jesu kotyhar ta ke tĩ, aja jakwa tĩ.

Jesu rehe har

1 Ihẽ Juã. Jesu rehe har ihẽ amupinim aĩ. A'e riki jande ke muhã katu. Kome'ẽ ywy keruhũ nixói te rahã, pete'e ixo me'ẽ te'e a'e. Ima'e panduha rehe jahendu. Jasak ehe tĩ, Jesu rehe. Jama'ã katu ehe tĩ. Jande po pe japyhyk pyhyk ehe tĩ. ²Kome'ẽ ywy keruhũ pe a'e uwyr rahã, jasak ehe. Ame'ẽ rehe har japandu pandu ngã pe. Uhã te hũ ame'ẽ ke a'e. Ipái namõ a'e ixo. Jande pe Ta'yr rehe har a'e mujekwa. ³Ma'e jasak ame'ẽ ke japandu pandu pehẽ pe. Ma'e jahendu ame'ẽ ke japandu pandu tĩ. A'erehe pehẽ namõ jande juehe katu jande jaxo. Jete riki. Jande pái keruhũ namõ jande juehe katu jande jaxo tĩ. Ta'yr namõ jande juehe katu jande jaxo tĩ, Jesu Kirisutu namõ. ⁴Ame'ẽ rehe har pehẽ pe jamupinim. Aja rahã jande rury katu te jaxo apo 'y.

Tupã rehe har

⁵Ta'yr mu'e ame'ẽ ke jahendu. Ame'ẽ ke pehẽ pe japandu pandu tĩ. Kuja:

—Tupã riki weraha aja saka. (Aja rahã, katu te ame'ẽ ke a'e.) Pytuniha aja ym a'e. (Aja rahã, nixói te ma'e jaxeriha ke ipe) — aja japandu.

⁶A'erehe pytuniha aja ame'ẽ pe jaxo rahã: “Inamõ jande juehe katu jande jaxo” ame'ẽ panduha te'e riki. Pytuniha aja ame'ẽ pe jaxo rahã, ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e jaxo rĩ. Katu ym aja.

⁷Tupã riki weraha aja ame'ẽ pe ixo. Aja rahã, nixói te ma'e jaxer ame'ẽ ke ipe. A'e aja jande jaxo rahã, jande katu jande juehe jaxo. Pe, Jesu ruwy pe jande py'a ke a'e juhyk. Upa ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke juhyk. Jande pái keruhũ ra'yr Jesu.

Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e rahã,

Ame'ẽ ke Tupã namõ japandu ta me'ẽ te'e

⁸“Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e ym” aja japandu rahã, jande jaka'u te'e. Te'e japandu. ⁹Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e rahã, mã peja Tupã pe japandu:

—Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e. Jande japyai. Mã peja jande py'a ke ejuhyk katu. Mã peja jande rehe nde py'a emujywyr — aja ipe.

Aja me'ẽ japandu rahã, jande rehe ipy'a jywyr te ta. A'e riki katu te ame'ẽ ke a'e. A'e pandu ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu ta. Jete. Ipy'a jywyr ta jande rehe. ¹⁰Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e ame'ẽ ta ke jande, aja Tupã je'ẽha mujekwa. “Anĩ. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e ym” aja japandu rahã, Tupã te'e pandu, aja japandu naĩ. (Anĩ. Tupã te'e pandu ym te. A'erehe ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e ame'ẽ ta ke jande aja jakwa katu.) Ima'e panduha rehe jahendu ym tĩ. Aja rahã, katu ym.

Jesu jandema'e mukatuha ke

2 ¹⁻²Jesu rehe pejurujar katu. A'erehe ihẽ ra'yr ta aja pehẽ. Ko ma'e ka'u te'eha ma'eha ke nixói te Tupã pe. A'erehe ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar rahã, katu tiki. Ame'ẽ rehe har pehẽ pe ihẽ amupinim aĩ. Aja rahã, ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ym ta. Pema'e rahã, jande pái keruhũ namõ Jesu Kirisutu pandu ta:

—Ma'e ka'u te'eha ke ihẽ kotyhar ta ma'e. Ame'ẽ ke rehe ihẽ amuhepy. Ihẽ amanõha pe ihẽ amuhepy. A'erehe mã peja nde py'a emujywyr ehe — aja a'e pandu ta.

Aja jandema'e mukatuha ke a'e. A'e riki katu te me'ẽ ke a'e.

Jande jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe a'e muhepy. Amõ we tĩ. Upa kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy tĩ. A'erehe Tupã ipy'a jywyr ngã rehe tĩ.

³Tupã je'ẽha rehe jahendu katu rahã, ehe har jakwa katu, aja jakwa katu. ⁴Amõ pandu:

—Ehe har akwa katu — aja.

(Aja rahã, ima'e je'ẽha rehe hendu katu ta me'ẽ te'e.) Je'ẽha rehe hendu ym rahã: “Ehe har akwa katu” ame'ẽ panduha riki te'e aja. Jetehar te ke ukwa ym. ⁵⁻⁶Je'ẽha rehe amõ hendu katu rahã, Tupã rehe a'e ipy'a katu. Pe, ipy'a katu te we ehe rĩ. Kuja jakwa katu. Amõ pandu: —Tupã namõ ihẽ juehe katu ihẽ axo — aja.

Aja rahã, mã peja Jesu Kirisutu aja katu a'e ixo tĩ. (A'e aja katu ame'ẽ ke ma'ema'e tĩ.) Kome'ẽ ywy keruhũ pe Jesu ixo rahã, katu ame'ẽ ke a'e ma'ema'e. Aja te'eha a'e ma'ema'e. A'e aja amõ tĩ. Katu ame'ẽ ke ma'ema'e ta me'ẽ te'e tĩ. Aja rahã, Tupã namõ a'e juehe katu a'e ixo, aja jande jakwa katu te tĩ.

“Pehẽ pepy'a katu pehẽ juehe pexo” ame'ẽ je'ẽha pyahu ame'ẽ ke

⁷Ihẽ rehe katu me'ẽ ta! Apy'a katu ame'ẽ ta ke pehẽ tĩ! Pehendu katurahã! Ko Jesu je'ẽha ke ihẽ amupinim aĩ. (“Pehẽ pepy'a katu pehẽ juehe pexo” aja a'e pandu.) Ame'ẽ ke pyahu ym. Ymanihar je'ẽha ke ame'ẽ. Jesu rehe pejurujar katu py rahã, (“pehẽ pepy'a katu pehẽ juehe pexo”) ame'ẽ je'ẽha rehe pehendu katu. Ame'ẽ ke namõ pexo katu apo 'y. Ame'ẽ panduha ke pehẽ pe ko ihẽ amupinim aĩ tĩ. ⁸Pyahu aja apo tĩ. Amõ ta rehe Kirisutu ipy'a katu. Ame'ẽ ke rehe jasak. A'erehe ame'ẽ panduha jetehar te ke, aja jakwa katu. Pepy'a katu pehẽ juehe pexo tĩ, a'erehe (“pehẽ pepy'a katu pehẽ juehe pexo”) ame'ẽ panduha jetehar te ke aja jakwa tĩ. Pytuniha aja asa oho. Weraha aja hendy hendy ixo apo 'y. (Aja rahã, Ta'yr rehe har Tupã mujekwa katu ngã pe apo 'y. A'erehe upa ngã ipy'a katu ngã juehe ixo apo 'y. A'erehe mã peja pepy'a katu pehẽ juehe pexo.)

⁹Upa Jesu kotyhar ta riki imu ta aja ixo. Amõ pandu:

—Weraha aja ame'ẽ pe ihẽ axo — aja.

(Aja rahã, imu rehe ipy'a katu ta me'ẽ te'e.) Imu rehe a'e ipy'a ym rahã, pytuniha aja ame'ẽ pe a'e ixo we rĩ. (Aja rahã, Jesu pandu ame'ẽ ke rehe a'e hendu ym tĩ. Kuja a'e pandu:

—Pepy'a katu pehẽ juehe pexo — aja Jesu.

Ame'ẽ rehe amõ hendu ym. Weraha aja ame'ẽ pe amõ ixo rahã, Jesu pandu ame'ẽ rehe hendu katu.) ¹⁰Imu rehe amõ ipy'a katu rahã, weraha aja ame'ẽ pe tapijar te'e we a'e ixo katu. (Aja rahã, Jesu pandu ame'ẽ ke rehe a'e hendu katu.) Aja amõ ta ukwa rahã, ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e ym ta. ¹¹Pe, imu rehe amõ ipy'a ym rahã, pytuniha aja ame'ẽ pe a'e ixo we rĩ. Aja rahã, Jesu pandu ame'ẽ ke rehe a'e hendu ym. Aja te'e a'e ixo. Pytun rahã, jasad ym ma'e, ame'ẽja saka. A'erehe marã ka ym katu ame'ẽ ke a'e ma'ema'eha.

Jesu rehe jurujar katu ame'ẽ ta ta'yyn ta aja saka.

Amõ ta tamüi ta aja saka tĩ. Amõ ta ta'yynuhu ta aja saka tĩ.

¹²“Ta'yyn ta” aja ihẽ apandu pehẽ pe. (Jesu rehe pejurujar katu ramõ, a'erehe: “Ta'yyn ta” aja apandu pehẽ pe.) Pehendu katurahã! Pehẽ peka'u te'eha pema'ema'eha ke rehe Jesu muhepy. A'erehe a'e manõ. A'erehe pehẽ rehe Tupã ipy'a jywyr. A'erehe pehẽ pe ko ihẽ amupinim aĩ. ¹³“Tamüi ta” aja apandu pehẽ pe tĩ. (Jesu rehe yman pejurujar katu, a'erehe: “Tamüi ta” aja apandu tĩ.) Pehendu katurahã! Kome'ẽ ywy keruhũ nixói te rahã, Jesu riki pete'e ixo ame'ẽ te'e a'e. Ehe har pekwa katu, a'erehe pehẽ pe ko ihẽ amupinim aĩ. “Ta'yynuhu ta!” (Jesu rehe har pekwa katu ame'ẽ ta ke pehẽ.) Pehendu katurahã! Satana mujekwaha rehe pejurujar ym. (Ãjã ramüi a'e.) A'erehe pehẽ pe ko ihẽ amupinim aĩ tĩ.

¹⁴“Ta'yyn ta” aja ihẽ apandu pehẽ pe. (Jesu rehe pejurujar katu ramõ, a'erehe: “Ta'yyn ta” aja apandu pehẽ pe.) Pehendu katurahã! Jande pái keruhũ rehe har pekwa katu, a'erehe pehẽ pe ko ihẽ amupinim aĩ. “Tamüi ta” aja apandu pehẽ pe tĩ. (Jesu rehe yman pejurujar katu, a'erehe: “Tamüi ta” aja apandu tĩ.) Pehendu katurahã! Kome'ẽ ywy keruhũ nixói te rahã, Jesu riki pete'e ixo ame'ẽ te'e a'e. Ehe har pekwa katu, a'erehe pehẽ pe ko ihẽ amupinim aĩ. “Ta'yynuhu ta!” (Jesu rehe pekwa katu ame'ẽ ta ke pehẽ.) Pehendu katurahã! Pehẽ py'a pe Tupã je'eha ke pekwa katu pexo, a'erehe pehẽ pyrãtã katu. A'erehe pehẽ pe ko ihẽ amupinim aĩ. Satana mujekwa ame'ẽ ke rehe pehendu ym. (Ãjã ramüi a'e.) A'erehe ko ihẽ amupinim aĩ tĩ.

15Tupã rehe hendu ym ame'ẽ ta ma'ema'eha ke pemanga tar ym pehẽ. Upa ame'ẽ tama'e ke rehe pehẽ py'a pemoĩ ym tĩ. Ame'ẽ ke rehe pepy'a katu rahã, jande pái keruhũ rehe pepy'a ym. 16Kome'ẽ ywy keruhũ pe mãte hũ te'e ma'e katu ym ame'ẽ ke ihĩ. Kuja. Ma'e ka'u te'eha ke jõ ma'ema'e tar katu. (Ame'ẽ ke jande pái keruhũ putar ym.) Ma'e ke rehe usak, ame'ẽ ke katu usak. A'erehe ame'ẽ ke putar katu, aja ukwa. Aja rahã, katu ym. (Ame'ẽ ke jande pái keruhũ putar ym tĩ.) Kuja ukwaha naĩ tĩ. Ima'e ma'e ke jõ katu te ame'ẽ ke, aja amõ ukwaha naĩ. (Upa ame'ẽ ta ke jande pái keruhũ putar ym tĩ.) Upa ame'ẽ ta ke Tupã rehe hendu ym ame'ẽ ta ma'ema'eha ke. Katu ym aja. 17Ame'ẽ ma'ema'eha ke kanim ta oho. Ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'ema'e tar katu. Upa katu te ame'ẽ ke kanim ta tĩ. Tupã putar ame'ẽ ke amõ ma'ema'e rahã, a'e riki uhã te hũ ame'ẽ ke a'e.

Kirisutu ruwajan rehe har

18Ta'yn ta! Jesu rehe pejurujar katu ame'ẽ ta ke pehẽ! 'Ar rehe angaha uhyk tate. Kirisutu ruwajan uwyr ta, aja pehendu. ("Kirisutu ihẽ" aja pandu naĩ.) Aja Kirisutu ruwajan ta heta ixo apo. A'erehe 'ar rehe angaha uhyk tate, aja jakwa katu. 19Kirisutu ruwajan ta riki jande ngi har ym, a'erehe jande ngi uhem oho. Jande ngi har rahã, jande namõ pyta ta tipe. Jande ngi uhem oho, a'erehe jande ngi har ym aja jakwa katu.

20Pehẽ anĩ. Pehẽ py'a rehe Tupã'ã ke Kirisutu muwyr. (A'e riki mujekwa pehẽ pe.) A'erehe jetehar te ke upa pekwa katu apo 'y. 21"Jetehar te ke pekwa ym" aja ym ihẽ apandu. Jetehar te ke pekwa katu, a'erehe ko ihẽ amupinim aĩ. Jetehar te ke aja ym amõ pandu rahã, te'e ame'ẽ pandu.

22Awa pandu te'e my? Jasarahã! Jesu riki Kirisutu ym. Kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ẽ ke ym a'e, aja pandu ame'ẽ ke te'e pandu. Jesu riki Tupã ra'yr ym, aja pandu ame'ẽ ke Kirisutu ruwajan tĩ. A'e riki jande pái keruhũ rehe jurujar ym tĩ. 23"Jesu riki Tupã ra'yr ym" aja amõ pandu rahã, jande pái keruhũ ke a'e putar ym tĩ. "Jesu riki Tupã ra'yr" aja amõ pandu rahã, jande pái keruhũ ke a'e putar katu.

24Tupã ra'yr rehe har pehendu. Arahã pejurujar katu ehe. Ame'ẽ myrandu ke pehẽ py'a rehe pemupyta katu pexo. Aja rahã, Ta'yr namõ pehẽ juehe katu pehẽ pexo. Jande pái keruhũ namõ pehẽ juehe katu pehẽ pexo tĩ. 25Kuja riki jande pe Jesu pandu katu. "Pehẽ ke ihẽ amuhã katu ta" aja a'e pandu katu jande pe. 26Kome'ẽ

paper rehe amujekwa ta pehẽ pe. Aja rahã pehẽ ke muka'u te'e tar katu ame'ẽ ta muka'u te'e ym ta pehẽ ke. (Kirisutu ruwajan ta muka'u te'e ym ta pehẽ ke.) ²⁷Pehẽ anĩ. Pehẽ pe Tupã'ã ke Kirisutu muwyr. Pehẽ py'a rehe a'e ihĩ katu. Upa katu te pehẽ ke a'e mu'e ta. A'e mu'e ame'ẽ ke jetehar te ke. Te'e aja ym. A'e mu'e katu. A'erehe amõ mu'eha nixói ta pehẽ pe. Mã peja Jesu namõ pehẽ juehe katu pexo, aja Tupã'ã mujekwa katu. Mã peja ame'ẽ rehe pehendu katu.

²⁸Ta'yn ta! Pehendu katurahã! Jete riki. Mã peja Jesu namõ pehẽ juehe katu pexo. Aja pexo rahã, pekyje ym ta ingi. A'e jywyr rahã, pekyje ym ta ingi. Pehẽ ruxĩ ym ta tĩ. ²⁹Jesu riki katu te ame'ẽ ke a'e, aja pekwa katu. Kuja pekwa katu tĩ. Katu te ame'ẽ ke amõ ma'ema'e rahã, a'e riki Tupã ra'yr ta tĩ.

Tupã ra'yr ta rehe har

3 ¹Pehendu katurahã! Jande rehe jande pái keruhũ ipy'a katu te. A'erehe jande rehe har a'e pandu:

—Ihẽ ra'yr ta pehẽ — aja jande rehe har.

Jete riki! Jande riki ta'yr ta. Tupã rehe har amõ ta ukwa ym, a'erehe jande riki ta'yr ta, ame'ẽ ke a'eta ukwa ym tĩ. ²Ihẽ rehe katu me'ẽ ta! Apy'a katu ame'ẽ ta ke pehẽ tĩ! Jande riki ta'yr ta apo 'y. Yman rahã myja jaxo ta my? Ame'ẽ rehe har jakwa katu ym we rĩ. Kuja jõ jakwa katu apo 'y. Jesu jywyr rahã, a'e ixo aja jaxo ta tĩ. A'e katu te, aja jasad katu ta ehe, a'erehe a'e aja jaxo ta tĩ. Jande katu te aja jaxo ta tĩ. ³Ame'ẽ ke rehe amõ harõ ixo rahã, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ym ta. Ma'e ka'u te'eha ma'eha ke nixói te ipe, Jesu pe. A'e aja amõ ixo tĩ. (Aja rahã, ma'e ka'u te'eha ma'eha ke amõ hijar katu.)

⁴Ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'ema'e rahã, Tupã je'ẽha rehe hendu ym. Tupã je'ẽha rehe hendu ym rahã, ame'ẽ riki ma'e ka'u te'eha ma'eha ke. ⁵Kuja pekwa katu. Ma'e jande jaka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe Jesu muhepy uwyr. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym te a'e. ⁶A'erehe Jesu namõ juehe katu amõ ixo rahã, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e tar ym ixo. Ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'ema'e rahã, ehe har a'e ukwa ym. Ma'e ka'u te'eha ma'eha ke nixói te Jesu pe, ame'ẽ rehe har amõ ukwa ym tĩ.

⁷Ta'yn ta! Jesu rehe jurujar katu ame'ẽ ta ke pehẽ! Pehendu katurahã! Mã peja pehẽ ke amõ muka'u te'e ym. A'erehe pehendu katurahã! Katu ame'ẽ ke amõ ma'ema'e rahã, a'e riki katu te ame'ẽ ke a'e. Jesu aja katu te ame'ẽ ke a'e tĩ. ⁸Ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'ema'e

ixo rahã, Satana kotyhar ke a'e. Kome'ẽ ywy keruhũ nixói te rahã, Satana riki ma'e jaxer ame'ẽ ke ma'e. (Ãjã ramüi a'e.) A'engi ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'ema'e hũ ixo rĩ. “Ma'e ka'u te'eha ke ema'e” aja ngã pe a'e pandu tĩ, ame'ẽja saka tĩ. Anĩ. Ame'ẽ ke Tupã ra'yr mukanim uwyr.

⁹Amõ riki Tupã ra'yr rahã, ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'ema'e tar ym ixo. Tupã riki katu te me'ẽ ke a'e. Tupã aja a'e tĩ. A'erehe ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'ema'e tar ym ixo tĩ. Tupã riki ipái keruhũ, a'erehe ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'ema'e tar ym ixo tĩ. ¹⁰Katu te ame'ẽ ke amõ ma'ema'e tar ym rahã, a'e riki Tupã ra'yr ym. Imu rehe ipy'a ym rahã, a'e riki Tupã ra'yr ym tĩ. A'erehe a'eta riki Satana ra'yr ta aja jakwa apo 'y. Aja ym Tupã ra'yr ta, aja jakwa tĩ.

Imu rehe amõ ipy'a katu rahã, katu tiki

¹¹Myrandu rehe pehendu py rahã, kuja pehendu: “Mã peja jande japy'a katu jande juehe” aja pehendu. ¹²Amõ rehe ipy'a ym ame'ẽ ke Kaĩ. Mã peja a'e aja ym jaxo tĩ. Ymanihar ke a'e. Satana kotyhar ke a'e, a'erehe imu ke a'e jukwa. Ma'ewã jukwa my? Kuja. Ima'e ma'eha ke katu ym. Imuma'e anĩ. Katu ame'ẽ ke ame'ẽ. (A'erehe jyty'ym ehe.) A'erehe imu ke a'e jukwa. Imu rehe ipy'a ym. Ipy'a ke jai te'e ehe.

¹³Ihẽ mu ta! Pehendu katurahã! (Jesu kotyhar ta ke pehẽ.) A'erehe Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta pehẽ rehe parahy rahã, pemukahem ym ame'ẽ ta ngi. ¹⁴Jande anĩ. Japy'a katu ame'ẽ ta ke jande. Jande mu rehe japy'a katu tĩ, a'erehe manõha ngi jahem, ame'ẽja saka. Aja jakwa katu. Pe, ixuweha koty jatryk, ame'ẽja saka. (Aja rahã, jande mu rehe japy'a katu.) Amõ rehe amõ ipy'a ym rahã, manõha ngi uhem ym we rĩ, ame'ẽja saka. ¹⁵Imu rehe amõ parahy te rahã, a'e ke jukwa ame'ẽja saka. Amõ ke jukwa rahã, Tupã muhã ym ame'ẽ ke a'e, aja pekwa. ¹⁶Kuja ipy'a katuha rehe har jakwa katu. Jande rehe Jesu ipy'a katu, a'erehe a'e manõ. A'e manõ, a'erehe jande ke a'e muhã katu. Aja jande ke a'e haihu katu. Jesu aja jande tĩ. Jande mu ta rehe japy'a katu, a'erehe mã peja a'eta rehe jahaihu katu tĩ. Myja jahaihu katu ta my? A'eta pe jamanõ ta nahã my. ¹⁷Jandema'e ma'e ke jame'ẽ me'ẽ ta ipe nahã my. Ima'ehũ namõ ixo. Pe, imu rehe pyrara a'e usak tipe. Anĩ. Imu pe ma'e ke a'e me'ẽ ym te. Aja rahã, ima'e panduha te'e aja. “Tupã rehe ihẽ apy'a katu” ame'ẽ panduha te'e aja. ¹⁸Ta'yn ta! Pehendu katurahã! “Jande mu ta rehe japy'a katu” aja jõ japandu rahã, katu ym. Jande mu ta rehe japy'a katu rahã, mã peja ma'e ke jame'ẽ me'ẽ ipe. Aja rahã, japy'a katu te a'eta rehe, aja jamujekwa ngã pe.

Tupã namõ jande japandu

¹⁹Jande japy'a katu jande juehe jaxo, a'erehe Tupã kotyhar ta riki jande, aja jakwa katu. Tupã riki jetehar te ke pandu katu ame'ẽ ke a'e. Japy'a katu jande juehe jaxo, a'erehe Tupã namõ japandu rahã, jakyje ym ingi. ²⁰Jande katu ym jande jupe, aja jakwa jakwa jaxo rahã, jakyje ym ingi. Jande katu ym aja a'e ukwa tĩ. Upa katu te a'e ukwa katu. Jande rehe a'e ipy'a katu rĩ. ²¹Ihẽ rehe katu me'ẽ ta! Jete riki! Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e ym, aja jakwa rahã, jakyje ym ingi. Aja Tupã namõ japandu pandu katu. Jakyje ym ingi tĩ. ²²Aja rahã ma'e ke japandu ipe rahã, ame'ẽ ke jande pe a'e muwyr. Ima'e panduha rehe jahendu katu, a'erehe japandu ipe ame'ẽ ke jande pe a'e muwyr tĩ. A'e putar ame'ẽ ke jama'ema'e a'erehe japandu ipe ame'ẽ ke a'e muwyr tĩ. ²³Kuja a'e putar. A'e pandu:

—Mã peja Jesu Kirisutu rehe pejurujar katu. Mã peja pehẽ pepy'a katu pehẽ juehe pexo tĩ — aja jande pe Tupã pandu.

“Pepy'a katu pehẽ juehe pexo” aja Kirisutu pandu tĩ. A'e riki Tupã ra'yr. ²⁴Tupã je'ẽha rehe amõ hendu tar katu rahã, Tupã namõ juehe katu a'e ixo. Pe, inamõ juehe katu Tupã ixo tĩ. Jande pe I'ã ke a'e muwyr, a'erehe inamõ jande juehe katu jande jaxo, aja jakwa katu.

Jetehar pandu ame'ẽ ke. Te'e pandu ame'ẽ ke tĩ.

4 ¹Ihẽ rehe katu me'ẽ ta! Pehendu katurahã! Ma'e je'ẽha ke amõ ta pandu uwyr. Ame'ẽ ta rehe pahar pejurujar ym. Jetehar te ke a'eta pandu nahã my? Te'e pandu nahã my? Myja my? Mã peja pekwa katu. Tupã je'ẽha rupi a'eta pandu uwyr nahã my? Sawa'e je'ẽha rupi pandu uwyr nahã my? Myja my? Pekwa katu tĩ. Tupã je'ẽha mu'eharan ta heta ixo. Amõ amõ ok ta rupi pandu pandu hũ oho. ²Tupã je'ẽha rupi amõ pandu rahã, kuja ame'ẽ rehe har pekwa katu ta pexo. Kuja a'e pandu ta uwyr:

—Kome'ẽ ywy keruhũ pe Jesu Kirisutu uwyr. Awa te'e a'e uwyr — aja pandu uwyr.

Aja me'ẽ pandu uwyr ame'ẽ ke Tupã kotyhar te ke. ³Aja me'ẽ pandu ym rahã, a'e riki Tupã kotyhar ym. Tupã je'ẽha rupi ym a'e pandu. Kirisutu ruwajan je'ẽha rupi a'e pandu uwyr. Kirisutu ruwajan uhyk ta uwyr, aja pehendu. Kome'ẽ ywy keruhũ pe uhyk apo 'y. (Pehĩ.)

⁴Ta'yn ta! Jesu rehe pejurujar katu ame'ẽ ta ke pehẽ. Pehendu katurahã! Tupã kotyhar ta riki pehẽ, a'erehe Tupã je'ẽha pandu

ame'ẽ ta ran rehe pehendu ym. Mu'eharan ta ke ame'ẽ ta. Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta pyrãtã. Anĩ. Tupã'ã riki i'ar koty te we pyrãtã te ha ke. Pe, Tupã'ã pehẽ py'a rehe ihĩ. A'erehe pehẽ ke mu'eharan ta muka'u te'e ym ta. (Aja rahã, pehendu ym a'eta rehe.) ⁵A'eta riki Kirisutu ruwajan kotyhar ta ke. A'erehe Kirisutu ruwajan je'ẽha rupi a'eta pandu. A'eta rehe amõ ta hendu katu. Tupã rehe hendu ym ame'ẽ ta hendu katu. ⁶Jande anĩ. Tupã kotyhar ta ke jande. Jande jamu'e, ame'ẽ ke rehe amõ ta hendu katu. Tupã rehe har ukwa katu ame'ẽ ta hendu katu. Jande jamu'e ame'ẽ ke rehe Tupã kotyhar ta ym ame'ẽ ta hendu ym. A'erehe kuja jakwa. Tupã'ã je'ẽha rehe hendu katu, ame'ẽ ta Tupã kotyhar ta ke tĩ. Kirisutu ruwajan je'ẽha rehe hendu katu, ame'ẽ ta Tupã kotyhar ta ym.

Tupã riki ipy'a katu te ame'ẽ ke a'e

⁷Ihẽ rehe katu me'ẽ ta! Pehendu katurahã! Mã peja jande japy'a katu jande juehe jaxo! Jande japy'a katuha ke jande pe Tupã muwyr. Amõ ta rehe amõ ipy'a katu rahã, Tupã ra'yr ke a'e. Tupã rehe har a'e ukwa katu tĩ. ⁸Tupã riki ipy'a katu te ame'ẽ ke a'e. A'erehe amõ ta rehe amõ ipy'a ym rahã, ehe har a'e ukwa ym. ⁹Kuja jande pe ipy'a katuha ke Tupã mujekwa. Ta'yr peteïhar ke kome'ẽ ywy keruhũ pe a'e muwyr. A'e riki jande ke muhã katu. ¹⁰Yman Tupã rehe japy'a ym tipe. Anĩ. Jande rehe Tupã ipy'a katu. A'erehe Ta'yr ke a'e muwyr. Jande jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe ta'yr muhepy. A'erehe a'e manõ. A'erehe jande rehe Tupã ipy'a jywyr. Aja jande rehe a'e ipy'a katu te ha ke a'e mujekwa.

¹¹Ihẽ rehe katu ame'ẽ ta! Pehendu katurahã! Aja jande rehe Tupã ipy'a katu, a'erehe mã peja japy'a katu jande juehe jaxo tĩ. ¹²Tupã rehe usak ym te awa. Pe, japy'a katu jande juehe jaxo rahã, Tupã namõ jande juehe katu jande jaxo tĩ. Aja rahã, jande rehe Tupã ipy'a katu te aja amõ ta rehe jande japy'a katu tĩ.

¹³Jande py'a rehe I'ã ke Tupã muwyr, a'erehe Tupã namõ jande juehe katu jaxo, aja jakwa katu. Jande namõ a'e juehe katu a'e ixo tĩ. ¹⁴Yman kome'ẽ ywy keruhũ pe Ta'yr ke Tupã muwyr. Awa ta ke a'e muhã katu uwyr. Ame'ẽ rehe har japandu pandu. Ta'yr rehe jasad, a'erehe ehe har japandu pandu tĩ. ¹⁵“Jesu riki Tupã ra'yr” aja amõ pandu rahã, Tupã namõ a'e juehe katu a'e ixo. Pe, inamõ Tupã juehe katu a'e ixo tĩ. ¹⁶Pe, jande rehe Tupã ipy'a katu, aja jakwa. Ame'ẽ riki jetehar te ke, aja jakwa katu tĩ. Tupã riki ipy'a katu te ame'ẽ ke a'e. Amõ ta rehe amõ ipy'a katu ixo rahã, Tupã namõ a'e juehe katu a'e ixo

tĩ. Pe, inamõ Tupã juehe katu a'e ixo tĩ. ¹⁷Jande rehe Tupã ipy'a katu te hũ. A'e aja jande japy'a katu jande juehe jaxo tĩ. Aja rahã, jakyje ym ta ingi. Kuja. Yman rahã, amõ ma'ema'eha ke Tupã ukwa ta. Katu ame'ẽ ke ma'ema'e my? Katu ym ame'ẽ ke ma'ema'e my? Ame'ẽ ke a'e ukwa ta. Pe, kome'ẽ ywy keruhũ pe Kirisutu ixo rahã, amõ ta rehe a'e ipy'a katu. A'e aja jaxo rahã, yman rahã Tupã pandu ta: “Pehẽ katu” aja. A'erehe jande japy'a katu jande juehe jaxo rahã, jakyje ym ta ingi. ¹⁸Tupã rehe japy'a katu rahã, a'e mupyraraha ngi jakyje ym ta. Jande rehe a'e ipy'a katu te, aja jakwa katu, a'erehe upa jakyjeha ke a'e mukanim. A'e mupyraraha ngi jakyje rahã, jande japy'a ym ehe, aja jamujekwa. Mupyrara ta jande ke aja jakwa, a'erehe jakyje ingi.

¹⁹Jande rehe Tupã ipy'a katu py, a'erehe japy'a katu ehe tĩ.

²⁰“Tupã rehe ihẽ apy'a katu” aja amõ pandu rahã, mã peja imu rehe a'e ipy'a katu tĩ. Pe, imu rehe a'e ipy'a ym rahã, a'e te'e pandu. “Tupã rehe ihẽ apy'a katu” ame'ẽ panduha riki te'e aja. Imu rehe amõ usak katu. A'e ke rehe amõ ipy'a ym rahã, usak ym ame'ẽ ke rehe marã ka ym a'e ipy'a katuha. Tupã rehe amõ usak ym, a'erehe marã ka ym amõ ipy'a katuha Tupã rehe tĩ. (Usak ame'ẽ ke rehe ipy'a ym rahã, usak ym ame'ẽ ke rehe ipy'a ym tĩ.) ²¹Kuja Kirisutu pandu:

—Tupã rehe pepy'a katu rahã, mã peja pehẽ mu rehe pepy'a katu tĩ — aja pandu.

Ma'e jaka'u te'eha jama'eha ke jande jahijar

5 ¹Jesu riki Kirisutu. Kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ẽ ke a'e. Ame'ẽ rehe jurujar katu ame'ẽ ta riki Tupã ra'yr ta. Amõ ta rehe amõ ipy'a katu rahã, ta'yr ta rehe a'e ipy'a katu tĩ. ²Tupã rehe japy'a katu. Je'ẽha rehe jahendu katu tĩ. A'erehe Tupã ra'yr ta rehe japy'a katu tĩ, aja jakwa katu tĩ. ³⁻⁴A'erehe Tupã rehe japy'a katu rahã, ima'e je'ẽha rehe jahendu katu tĩ. Kome'ẽ ywy keruhũ pe jaxo rahã, ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e tar katu. Tupã ra'yr ta riki jande, a'erehe ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar katu. Jesu rehe jajurujar katu. A'erehe ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar katu. A'erehe kuja: “Tupã je'ẽha rehe jahendu ym ta” aja japandu ym ta. Jete. Pahar Tupã je'ẽha rehe jahendu katu. ⁵Kome'ẽ ywy keruhũ pe ixo rahã, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e tar katu. Myja ta ame'ẽ ke amõ hijar katu my? Kuja. Jesu riki Tupã ra'yr, ame'ẽ ke rehe amõ jurujar katu rahã, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke a'e hijar katu. (Pyrãtãha ke a'e muwyr, a'erehe ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke a'e hijar katu.)

Jesu Kirisutu rehe har pandu ame'ë ke. Mahapyr pehĩ.

6 Jesu Kirisutu uhyk uwyr. Y pe a'e ke amõ mujahuk rahã, a'e riki Tupã ra'yr aja a'eta ukwa katu. A'e manõ rahã, huwy ke uhem. Aja rahã, a'e riki Tupã ra'yr, aja a'eta ukwa katu tĩ. A'e ke amõ mujahuk. A'e manõ tĩ. Ame'ë mokõi riki Tupã ra'yr ke a'e aja mujekwa. Amõ we tĩ. Ehe har Tupã'ã mujekwa: "Tupã ra'yr a'e" aja. Jete har te ke a'e mujekwa.

7 Jesu riki Tupã ra'yr, aja mujekwa katu ame'ë ta mahapyr ixo. 8 Jesu riki Tupã ra'yr, aja Tupã'ã mujekwa katu. (Peteihar ame'ë.) Jesu ke amõ mujahuk rahã: "A'e riki ihẽ ra'yr" aja Tupã pandu katu. (Mokõihar ame'ë.) Jesu mujekwa tĩ. A'e manõ rahã, juehe har mujekwa katu tĩ. "Ihẽ riki Tupã ra'yr" aja a'e mujekwa katu juehe har tĩ. (Mahapyrihar ame'ë.) Upa ame'ë ta panduha ke juja katu te. (Tupã ra'yr a'e, aja mujekwa katu.) 9 Sehar ma'e ke pandu katu rahã, jahendu katu ehe. Aja rahã Tupã pandu katu rahã, i'ar koty te we katuha. A'erehe jahendu katu ta me'ë te'e ehe. Kuja. Ta'yr rehe har Tupã pandu katu. (Ame'ë rehe mã peja jahendu katu.) 10 Tupã ra'yr rehe amõ jurujar katu rahã, jurujar katu ame'ë ke jete har te ke, aja a'e ukwa katu. Amõ anĩ. Tupã pandu ame'ë ke rehe jurujar ym. A'erehe kuja a'e ukwaha naĩ:

—Tupã te'e pandu — aja ukwaha jupe naĩ.

"Jesu ihẽ ra'yr" aja Tupã pandu ame'ë rehe jurujar ym, a'erehe aja amõ ukwaha jupe naĩ. 11 Kuja riki Tupã pandu katu:

—Ihẽ ra'yr rehe pejurujar katu, a'erehe pehẽ ke ihẽ amuhã katu ta — aja jande pe pandu katu.

Jesu ke amõ mujahuk rahã: "A'e riki ihẽ ra'yr" aja Tupã pandu katu tĩ. Jesu mujekwa tĩ. A'e manõ rahã, juehe har mujekwa katu tĩ. "Ihẽ riki Tupã ra'yr" aja a'e mujekwa katu juehe har. Upa ame'ë ta panduha ke juja katu te. 12 Amõ py'a rehe Ta'yr ihĩ rahã, a'e uhã te hũ ta ixo. Ipy'a rehe Tupã ra'yr ihĩ ym rahã, a'e uhã ym te ta. Tupã namõ ixo ym te ta.

Awa ruhãha rehe har

13 Tupã ra'yr rehe pejurujar katu ame'ë ta ke pehẽ. Ko riki pehẽ pe ihẽ amupinim aĩ. Aja rahã Tupã muhã katu ame'ë ta ke pehẽ, aja pekwa katu. A'erehe pehẽ pe ihẽ amupinim aĩ. 14 Pe, Tupã namõ ma'e japandu pandu rahã, jakyje ym ta ingi. "Jande rehe a'e hendu katu ta" aja jakwa katu, a'erehe jakyje ym ingi. Jande pe ma'e ke

a'e me'ẽ tar katu, ame'ẽ ke japandu ipe. Aja rahã, japanduha rehe a'e hendu katu ta. ¹⁵Ma'e japandu ipe rahã, japanduha rehe a'e hendu katu, aja jakwa katu te. A'erehe ma'e japandu ipe ame'ẽ ke jande pe a'e me'ẽ ta, aja jakwa katu te tĩ.

¹⁶Amõ riki Jesu rehe jurujar katu ame'ẽ ke a'e. A'erehe imu aja a'e. Pe, ma'e ka'u te'eha ke ame'ẽ ma'e. Ame'ẽ ke rehe amõ usak rahã, ame'ẽ rehe har Tupã namõ mã peja epandu. Aja rahã, ame'ẽ mu rehe Tupã ipy'a jywyr ta. Amõ ma'e ka'u te'eha ke ma'e rahã, manõ ta. Ame'ẽ pehĩ. Ame'ẽ ke amõ ma'e rahã, Tupã namõ epandu ym. Ipy'a jywyr ym ta ehe. Ame'ẽ ym rahã, Tupã namõ epandu katu. Aja rahã, Tupã ipy'a jywyr ta ehe. ¹⁷Upa katu te ma'e jaxer ma'eha riki ma'e ka'u te'eha ma'eha ke. Pe, amõ ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'ema'e rahã, manõ ym ta. Ame'ẽ pehĩ.

¹⁸Sehar amõ ta riki Tupã ra'yr ta ke. A'erehe ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e tar ym ixo, aja jakwa. Kirisutu riki usak katu a'eta rehe, a'erehe a'eta ke Satana muka'u te'e ym. A'erehe ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'e ym ta.

¹⁹Jande riki Tupã kotyhar ta ke jande, aja jakwa katu. Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta riki Satana ukwaha namõ a'eta ixo, aja jakwa katu tĩ. (Ãjã ramüi a'e.)

²⁰Kuja jakwa katu. Yman kome'ẽ ywy keruhũ pe Tupã ra'yr uwyr. Upa uwyr rahã, ukwa katuha ke jande pe a'e muwyr. A'erehe Tupã te rehe har jakwa katu. Tupã te namõ jande juehe katu jande jaxo. Ta'yr namõ jande juehe katu jande jaxo tĩ. Jesu Kirisutu namõ tĩ. A'e riki Tupã te. A'e riki awa ke muhã katu.

²¹Ta'yn ta! Pehendu katurahã! Ma'e'ã ta riki tupã ta aja amõ ta ukwaha a'eta jupe naĩ. Ame'ẽ rehe pehẽ py'a pemoĩ moĩ ym te.

Upa.